

SKLADI ZA NAMENE FINANCIRANJA SOCIALNIH PODJETIJ V REPUBLIKI SLOVENIJI – PREGLED STANJA (Uroš Brodnjak, julij 2014)

1. UVOD

Čeprav je za socialna podjetja kot akterje socialnega gospodarstva socialni vpliv pomembnejši od ustvarjanja dobička za lastnike, je zanje finančni aspekt delovanja prav tako pomemben, kot za ostala podjetja na trgu. Za številna socialna podjetja je dostop do kreditov pogoj za njihovo ustanovitev in razvoj. Ker pa so slabo poznana ali pa veljajo za tvegana, še težje najdejo potrebna sredstva kot druga podjetja. Mala socialna podjetja, ki so navadno dejavna samo na lokalni ravni, se soočajo z enakimi pravili enotnega trga o bančništvu, dostopu do strukturnih skladov ali izvajanju pravil o javnem naročanju, kar pa jim je v praksi pogosto oteženo. Podpora razvoju socialnega podjetništva **mora** nedvomno biti ugodno in učinkovito finančno okolje za spodbujanje socialnih podjetij v vseh njihovih fazah delovanja.

Socialna podjetja težko najdejo finančna sredstva, višina teh sredstev pa je odvisna od njihove stopnje razvoja (idejna podpora, razvoj pilotnih projektov ali prototipov, širitev v velikem obsegu). Zaradi omejitev pri prerazporeditvi dobička ali zaposlovanju ogroženih oseb imajo kreditodajalci ali potencialni investitorji pogosto občutek, da so ta podjetja bolj tvegana in manj dobičkonosna. Socialna podjetja pogosteje pestijo težave zaradi nepopolnosti na finančnih trgih (razdrobljenost, pomanjkanje vseevropskih platform za kredite itn.). Zaradi tega investitorji ne poznajo dovolj dobro socialnih učinkov nekaterih skladov za solidarnostne naložbe. Tudi dostop do javnih sredstev še vedno pogosto otežujejo preveč togi ali preveč birokratski sistemi. Socialna podjetja imajo npr. težave pri dostopu do strukturnih skladov, če upravni organi financirajo samo kratkoročne projekte. Tako na nacionalni kot tudi na evropski ravni so programi zaradi njihovega ogromnega števila za mala podjetja le težko dostopni¹.

Nedavna raziskava² na Univerzi v Northamptonu, Velika Britanija, je pokazala, da socialna podjetja po svoji naravi niso bolj negotove gospodarske družbe kot njihovi ekvivalenti v zasebnem sektorju, ter da imajo večjo stopnjo preživetja v daljšem časovnem obdobju (30 let). Postavljati težje pogoje (tudi pri pridobivanju finančnih sredstev) socialnim podjetjem bi bilo neupravičeno in nepravično.

Primer dobre prakse, ki kaže na pomembnost oblikovanja posebnih finančnih instrumentov, da ustrezajo potrebam socialnega podjetja za dostop do ustreznih finančnih virov, je v Italiji združni sklad Cooperazione Finanza Impresa (CFI)³.

¹ Pobuda za socialno podjetništvo, Bruselj, 25.10.2011, COM(2011) 682 final

² http://socialbusinessint.com/wp-content/uploads/Who-lives-the-longest_-FINAL-version2.pdf

³ Zanimiv primer je združni sklad Cooperazione Finanza Impresa (CFI) v Italiji, ki so ga na podlagi zakona Marcora leta 1986 ustanovile tri združne zveze (Confcooperative, Legacoop in AGCI), s ciljem zagotavljanja finančne podpore zadrugam za prenos lastništva podjetij na zaposlene. V obdobju med 1986 in 1997 je sklad CFI investiral okoli 80 mio EUR v zagotavljanje lastniškega kapitala 160 delavskih zadrug, ki so jih ustanovili delavci podjetij v težavah (pred ali po stečaju podjetja). Od leta 2003 dalje je sklad CFI financiral tudi zagon

Program ukrepov za spodbujanje podjetništva in konkurenčnosti v Republiki Sloveniji, ki je kot tak naveden v Zakonu o podpornem okolju za podjetništvo (ZPOP-1, Uradni list RS, št. 102/07, 57/12 in 82/13)⁴, zagotavlja sredstva za izvajanje programa ukrepov v državnem proračunu ter iz drugih domačih in tujih virov. Predvideva spodbude, ki so namenjene spodbujanju podjetništva in inovativnosti, ki prispevajo k uresničevanju temeljnih ciljev tega zakona. Razvojne spodbude so povratna ali nepovratna sredstva.

Naloge in programe za oblikovanje in razvoj finančnega okolja na državni ravni izvajajo javni skladi, pa tudi druge osebe javnega in zasebnega prava. Izvajalci se določijo v programu ukrepov in v načrtih razvojnih programov proračunov pokrajin. Na evropski ravni se izvajajo programi, ki urejajo porabo sredstev evropske kohezijske politike v Republiki Sloveniji v posameznem programskem obdobju.

2. JAVNI SKLADI

Po Zakonu o javnih skladih (ZJS-1, Uradni list RS, št. 77/08 in 8/10 - ZSKZ-B)⁵ se javni sklad ustanovi z aktom o ustanovitvi in pridobi lastnost pravne osebe z vpisom v sodni register.

Nameni pa se za:

- spodbujanje razvoja na določenem področju,
- izvajanje socialne, kulturne, okoljske, stanovanjske, prostorske, kmetijske, naravovarstvene, rudarske ali drugih politik ustanovitelja,
- poravnavanje dolgoročnih obveznosti ustanovitelja,
- upravljanje nepremičnin ustanovitelja,
- spodbujanje ustvarjalnosti v znanosti, kulturi in izobraževanju z dodeljevanjem nagrad, štipendij, šolnin, financiranjem projektov in drugimi oblikami spodbud,
- izvajanje drugih dejavnosti, določenih z zakonom.

Javni sklad lahko ustanovijo država, pokrajina ali občina. Če je ustanovitelj javnega sklada več, uredijo medsebojne pravice in obveznosti v aktu o ustanovitvi javnega sklada. Javni sklad v imenu države ustanovi in izvaja ustanoviteljske pravice Vlada Republike Slovenije, v imenu pokrajine ustanovi in izvaja ustanoviteljske pravice svet pokrajine, v imenu občine pa ustanovi in izvaja ustanoviteljske pravice občinski svet. Za ustanovitev javnega sklada mora država ali pokrajina zagotoviti namensko premoženje v vrednosti najmanj 30.000.000 eurov, občine pa najmanj 10.000.000 eurov. Z vplačilom namenskega premoženja, ki je lahko zagotovljeno v denarju ali kot stvarni vložek ali stvarni prevzem, v kapital javnega sklada, postane javni sklad lastnik namenskega premoženja.

Javni sklad posluje skladno s poslovno politiko za naslednje srednjeročno obdobje, ki jo sprejme ustanovitelj. Poslovna politika javnega sklada vsebuje najmanj osnovne smernice

(startup-e), razvoj, konsolidacijo in prestrukturiranje zadrug. Od leta 2003 do leta 2009 je sklad CFI sodeloval pri 41 tovrstnih intervencijah in v sklopu le-teh namenil 51 % sredstev za zagotavljanja lastniškega kapitala v delavskih zadrugah, 6 % za jamstva zamenljivih obveznic in 43 % za posojila. V letu 2012 je lastniški kapital sklada CFI obsegal 83,7 mio EUR, njegovo skupno premoženje pa je bilo ocenjeno na okoli 106,8 mio EUR. Med leti 2008 in 2013 je sklad sodeloval pri 13 projektih prenosa lastništva podjetij na zaposlene v delavskih zadrugah, v sklopu katerih je bilo ohranjenih več kot 300 delovnih mest.

⁴ <http://www.pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=ZAKO5073>

⁵ <http://pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=ZAKO4710>

glede ciljnih skupin prejemnikov spodbud za pravne in fizične osebe oziroma pomoči za fizične osebe, skupnega obsega spodbud in naložb v naslednjih poslovnih letih, merljivih kazalcev rezultatov delovanja sklada ter vrednosti in strukture naložb javnega sklada. Spodbude javnega sklada po zakonu so subvencije, odkupi projektov in idejnih osnutkov, ugodni krediti, garancije, skladi tveganega kapitala in drugi finančni ukrepi za pospeševanje dejavnosti na določenem področju.

Med poglavitne javne sklade na ravni države se uvrščata Javni sklad RS za podjetništvo⁶ in Javni sklad RS za regionalni razvoj in razvoj podeželja⁷, ki oba spadata v delovno področje Ministrstva za gospodarski razvoj in tehnologijo (MGRT).

2.1 Javni sklad RS za podjetništvo

Sklad za spodbujanje podjetništva⁸ razvija in izvaja ukrepe države za izboljšanje dostopa do virov financiranja razvojnih naložb za mikro, mala in srednje velika podjetja (v nadaljevanju: MSP) v skladu s programom ukrepov in razvojnimi dokumenti ministrstev za spodbujanje podjetništva na področjih zagotavljanja storitev in začetnega kapitala za hitrejše nastajanje in zagon novih podjetij z neposrednimi spodbudami za začetno financiranje podjetniških projektov v fazi nastajanja in zagona podjetij, zagotavljanjem ugodnejših virov financiranja za razvojne naložbe podjetij s subvencijami, ugodnimi finančnimi viri in garancijami, spodbujanjem zasebnih vlaganj in financiranja podjetniških projektov v vseh fazah razvoja z lastniškim kapitalom, z zagotavljanjem ugodnih kreditnih virov in garancij za investitorje. Sklad za spodbujanje podjetništva izvaja ukrepe v obliki storitev, neposrednih finančnih spodbud in posrednih finančnih spodbud prek poslovnih bank, družb tveganega kapitala in drugih finančnih institucij, subjektov inovativnega okolja ter drugih pravnih oseb javnega in zasebnega prava ali v sodelovanju z njimi. Pri zagotavljanju začetnega kapitala in spodbujanju zasebnih vlaganj z lastniškim kapitalom lahko javni sklad za spodbujanje podjetništva vlaga kapitalske naložbe v imenu Republike Slovenije ali v svojem imenu, skladno s predpisi, ki urejajo vlaganje javnih sredstev.

Sredstva za opravljanje dejavnosti javnega sklada za spodbujanje podjetništva so sredstva in stvarno premoženje države, ki jih zagotavlja in prenaša ustanovitelj na javni sklad za spodbujanje podjetništva kot namensko premoženje javnega sklada za spodbujanje podjetništva, sredstva proračuna, ki jih ustanovitelj prenese na javni sklad za spodbujanje podjetništva za izvajanje sprejetih ukrepov, mednarodni viri (evropske finančne institucije – Evropski investicijski sklad, Evropska investicijska banka) in prispevki pravnih in fizičnih oseb.

Sklad dodeljuje državne pomoči na podlagi javnih razpisov in v skladu s splošnimi pogoji poslovanja. Pri tem se upoštevajo postopki za izbor in dodelitev upravičencev in podeljevanje spodbud oziroma pomoči Sklada določeni v VI. poglavju ZPOP-1 in interna navodila Sklada za izvajanje vsakega posameznega javnega razpisa.

⁶ <http://www.podjetniskisklad.si/>

⁷ <http://www.regionalnisklad.si/>

⁸ V skladu s Splošnimi pogoji poslovanja Javnega sklada Republike Slovenije za podjetništvo, objavljenimi na spletni strani Sklada.

Sklad izvaja finančne spodbude z ugodnimi posrednimi in neposrednimi krediti podjetjem, garancijami podjetjem, subvencijami obrestnih mer, stroškov kreditiranja in stroškov garancij, subvencijami fizičnim osebam za ustanovitev in zagon podjetij, subvencijami za razvojne projekte podjetij, vlaganji v razvoj poslovne infrastrukture za pospeševanje naložb, kapitalskimi naložbami, finančnimi zakupi (lizingi), kot jih opredeljuje zakon, ki ureja bančništvo, ter financiranjem stroškov in izdajanjem garancij za finančne zakup (lizinge), oblikami financiranja, kjer je mogoče spremeniti obliko financiranja v časovno opredeljenem okviru iz kreditne in garancijske pogodbe v lastniški delež v podjetju, v zvezi z instrumenti iz prejšnjih alinej (»mezzanin« oblike financiranja).

Finančne spodbude in storitve, ki jih izvaja Sklad v obliki produktov, se obravnavajo kot državne pomoči po regionalnih shemah in pomoči po pravilu de minimis, katere dodeljuje na podlagi javnih razpisov. Upravičenci do državnih pomoči Sklada se glede na velikost podjetja delijo na mikro, mala in srednje velika podjetja. Pri ugotavljanju velikosti podjetja se uporablja Priloga I Uredbe Komisije (ES) št. 800/2008, z dne 06.08.2008, o opredelitvi MSP⁹. Do pomoči Sklada niso upravičena MSP, ki so v preteklem obdobju 3 let že dobila državno pomoč in niso izpolnila finančnih obveznosti do Sklada, ki izvajajo poseben program reševanja in prestrukturiranja, ki nimajo poravnanih davčnih obveznosti do Republike Slovenije in ki so v težavah¹⁰. Sklad glede na namen posameznega javnega razpisa posebej določi za MSP-je, kdaj niso upravičena do pomoči. Prav tako pa do državne pomoči po regionalni shemi niso upravičena podjetja, ki delujejo v sektorju proizvodnje živil, pijač in tobačnih izdelkov, sektorju premogovništva, ladjedelništva, jeklarstva, proizvodnje sintetičnih vlaken, kmetijstvu in lov, gozdarstvu, ribištvu.

Sklad dodeljuje regionalno državno pomoč upravičencem za spodbujanje začetnih investicij. Mogoče jo je dodeliti samo, če je upravičenec zanjo vložil vlogo za dodelitev državne pomoči pred začetkom izvajanja projekta. Upravičenec lahko prične z izvajanjem projekta že pred sprejetjem odločitve o dodelitvi sredstev. Začetna investicija pomeni vlaganje v materialna in nematerialna sredstva pri postavitvi novega obrata, širitvi obstoječega obrata ali začetku dejavnosti, ki pomeni spremembo proizvoda ali proizvodnega procesa v obstoječem obratu (s pomočjo racionalizacije, diverzifikacije ali modernizacije). Upravičeni stroški začetne

⁹ **Mikro podjetja** so tista, ki imajo manj kakor 10 zaposlenih v podjetju in letni promet podjetja in/ali bilančna vsota ne presega 2.000.000 EUR; **mala podjetja** so tista, ki imajo manj kakor 50 zaposlenih v podjetju in letni promet podjetja in/ali bilančna vsota ne presega 10.000.000 EUR; **srednje velika podjetja** so tista, ki imajo manj kakor 250 zaposlenih v podjetju, letni promet podjetja, ki ne presega 50.000.000 EUR in/ali letno bilančno vsoto, ki ne presega 43.000.000 EUR.

¹⁰ Upošteva določilo 2. člena Zakona o pomoči za reševanje in prestrukturiranje gospodarskih družb v težavah (Uradni list RS, št. 44/07 - uradno prečiščeno besedilo, 51/11, 39/13 in 56/13) se predpostavlja, da je podjetje v težavah:

- kadar tekoča izguba kapitalske družbe, skupaj s prenesenimi izgubami preteklih let, doseže polovico osnovnega kapitala in je tekoča izguba v zadnjih 12 mesecih dosegla višino četrtnine osnovnega kapitala, pa te izgube ni mogoče pokriti v breme prenesenega dobička, rezerv ali presežkov iz prevrednotenja;
- kadar tekoča izguba osebne družbe, skupaj s prenesenimi izgubami preteklih let, doseže polovico kapitala, ki je prikazan v računovodskih izkazih, in je tekoča izguba v zadnjih 12 mesecih dosegla višino četrtnine kapitala, ki je prikazan v računovodskih izkazih, pa te izgube ni mogoče pokriti v breme prenesenega dobička, rezerv ali presežkov iz prevrednotenja;
- če je družba iz prejšnjih alinej že postala plačilno nesposobna ali če izpolnjuje pogoje za uvedbo postopkov v zvezi z insolventnostjo.

investicije so stroški materialnih investicij – to so stroški nakupa novih strojev in opreme in stroški nematerialnih investicij - to so naložbe v prenos tehnologije z nakupom patentnih pravic, nove programske opreme, tehnološkega znanja in nepatentiranega tehničnega znanja. Med upravičene stroške ne spadajo stroški za nakup cestno prevoznih sredstev, stroški transportnih sredstev in transportne opreme.

MSP lahko pridobi kredit Sklada za projekt največ v višini 75 odstotkov upravičenih stroškov investicije, torej mora zagotavljati najmanj 25 odstotkov upravičenih stroškov investicije s sredstvi iz virov, ki ne vključujejo državne pomoči. Za pridobitev garancij Sklada po regionalni shemi lahko MSP zaprosi v višini do 80 odstotkov vrednosti glavnice bančnega kredita za upravičene stroške operacije. Za pridobitev subvencij in drugih ugodnosti po regionalni shemi mora MSP zagotavljati najmanj 25 odstotkov upravičenih stroškov investicije s sredstvi iz virov, ki ne vključujejo državne pomoči.

Pomoči po pravilu de minimis¹¹ niso upravičena tista podjetja, ki poslujejo v sektorju ribištva, kmetijstva in lova, gozdarstva, premogovništva in katerim bi bila pomoč neposredno povezana z izvozno dejavnostjo podjetja in pomoč pogojena s prednostjo rabe domačega blaga pred rabo uvoženega. Skupni znesek de minimis pomoči dodeljene kateremukoli podjetju ne sme presegati zneska določenega po pravilu de minimis v obdobju treh let od zadnjega prejema takšne pomoči, lahko pa pokriva tudi do 100 odstotkov upravičenih stroškov. MSP lahko pridobi kredit po pravilu de minimis za projekt največ v višini 100 odstotkov upravičenih stroškov, za garancijo po pravilu de minimis pa lahko zaprosi v višini do 80 odstotkov vrednosti glavnice bančnega kredita za upravičene stroške. Subvencijo in drugo ugodnost po pravilu de minimis za projekt lahko MSP pridobi za projekt največ v višini 100 odstotkov upravičenih stroškov.

Merila za ocenjevanje projektov so odvisna od vrste javnega razpisa. Sklad lahko v vsakem posameznem javnem razpisu določi še dodatna merila za ocenjevanje projektov. Natančno razdelana merila s točkovnikom so sestavni del razpisne dokumentacije posameznega javnega razpisa Sklada.

Spodbude, ki jih dodeljuje sklad preko javnih razpisov, sklad objavi v Uradnem listu Republike Slovenije ter na spletni strani, lahko pa tudi v drugih medijih.

Splošni pogoji poslovanja Javnega sklada Republike Slovenije za podjetništvo vsebujejo za financiranje socialnega podjetja pomembno določbo v 9. členu, ki pove da lahko Sklad, glede na namen in cilje posameznega produkta, v svoji poslovni politiki za določeno leto oziroma obdobje določi tudi druge vrste upravičencev do posameznega produkta Sklada. Kadar je javni razpis namenjen le določeni ciljni skupini podjetij, ki ima več kot enega lastnika (mladi podjetniki, podjetnice in druge ciljne skupine,...) velja, da podjetje sodi v ciljno skupino, če vsaj 50% lastnikov podjetja izpolnjuje kriterije, ki določajo ciljno skupino. Vsekakor bi bilo dobrodošlo, da Sklad nameni del financ izključno za ciljno skupino socialnih podjetij in pripravi razpis, na katerega bodo lahko kandidirala samo socialna podjetja, ki so pri ostalih razpisih Sklada v izredno podrejenem položaju nasproti ostalim podjetjem.

¹¹ Pomoči, ki zaradi svoje višine ne izkrivljajo ali ogrožajo konkurence in ne predstavljajo državne pomoči.

2.2 Javni sklad RS za regionalni razvoj in razvoj podeželja

Sklad je namenjen trajnejšemu doseganju javnih ciljev na področju regionalnega razvoja in razvoja podeželja. Pri dodeljevanju spodbud sklad izvaja politiko spodbujanja skladnega regionalnega razvoja in razvoja podeželja. Spodbude dodeljuje na področjih sofinanciranja začetnih naložb podjetniškega značaja, lokalne in regionalne javne infrastrukture, programov razvoja podeželja, projektov, ki imajo podlago v izvajanju nujnih ukrepov regionalne politike in pred-financiranju projektov z odobrenimi evropskimi sredstvi. Sklad dodeljuje spodbude kot posojila, dolgoročne vloge v regijska garancijska, mikro posojila in druge podjetniške podporne sheme, jamstva ter nepovratna sredstva za subvencije začetnih projektov, sofinanciranje stroškov dodelitve posojil, sofinanciranje stroškov jamstev za najeta posojila, sofinanciranje stroškov obresti, sofinanciranje stroškov zavarovanja, sofinanciranje stroškov priprave študij izvedljivosti in sofinanciranje stroškov dela.

Do regionalnih državnih pomoči so upravičene vse pravne in fizične osebe, ki se ukvarjajo z gospodarsko dejavnostjo, ne glede na njihovo statusno pravno obliko. Pri ugotavljanju velikosti podjetja se uporablja Priloga I Uredbe Komisije (ES) št. 800/2008¹², z dne 06.08.2008, o opredelitvi mikro, malih in srednje velikih podjetij. Regionalne državne pomoči se lahko dodelijo za sofinanciranje začetnih naložb. Sofinancirajo se naložbe v osnovna opredmetena in neopredmetena sredstva¹³ pri vzpostavitvi novega obrata, širitvi obstoječega obrata, diverzifikaciji izdelkov obrata z novimi dodatnimi izdelki in bistveni spremembi proizvodnega procesa v obstoječem obratu.

Spodbude regionalnih državnih pomoči se dodeljujejo v obliki ugodnih posojil, subvencij začetnih naložb, sofinanciranja obrestne mere, jamstev, odpisov dolgov, v kolikor so le-ta zavarovana z običajnim zavarovanjem in če ne vključujejo neobičajnih tveganj. Sklad območje, kriterije in pogoje za dodeljevanje regionalnih državnih pomoči določa v skladu z Uredbo o dodeljevanju regionalnih državnih pomoči (Uradni list RS, št. 72/06, 70/07, 99/08, 17/09, 20/11 - ZSRR-2, 8/12 in 99/13)¹⁴.

Prejemnik regionalne državne pomoči mora prispevati lastna sredstva v višini najmanj 25 odstotkov upravičenih stroškov, ki ne smejo vsebovati javnih sredstev. Naložbeni projekt mora ostati v regiji vsaj 5 let po končani naložbi. V kolikor so prejemniki regionalne državne pomoči mala in srednja podjetja mora projekt ostati v regiji vsaj 3 leta po končani naložbi. Regionalno državno pomoč majhnim in srednje velikim podjetjem je mogoče dodeliti samo, če je prosilec zanjo vložil vlogo za dodelitev državne pomoči pred začetkom izvajanja projekta. Za začetek izvajanja projekta se šteje trenutek, ko je sklenjena prva obvezujoča zaveza za začetek aktivnosti na projektu. Regionalno državno pomoč velikemu podjetju je mogoče dodeliti samo, če je poleg prispevka lastnih sredstev v višini najmanj 25 odstotkov upravičenih stroškov prosilec analiziral možnost izvedbe projekta s prejeto regionalno državno pomočjo in brez nje. Dajalec regionalne državne pomoči mora preveriti, ali analiza prosilca potrjuje, da bo upravičenec zaradi prejete regionalne državne pomoči izpolnil enega od naslednjih meril:

¹² <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2008:214:0003:0047:sl:PDF>

¹³ Opredmetena osnovna sredstva so: zemljišča, zgradbe, oprema in stroji. Neopredmetena osnovna sredstva so: prenos tehnologije z nakupom patentov, licenc, know-howa ali nepatentiranega tehničnega znanja.

¹⁴ <http://www.pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=URED4165>

- dejansko povečal stvarno velikost projekta ali aktivnosti, ki jih bo izvajal,
- dejansko povečal obseg projekta ali aktivnosti, ki jih bo izvajal, v stvarni ali finančni obliki,
- zaradi prejete regionalne državne pomoči skrajšal dejanski čas, ki ga bo prosilec porabil za dokončanje projekta,
- dejansko povečal finančno vrednost projekta ali aktivnosti, ki jih bo izvajal, ali
- da projekta brez prejete regionalne državne pomoči ne bi bilo možno izpeljati na območju celotnega ozemlja Republike Slovenije¹⁵.

Nematerialne naložbe se morajo uporabljati izključno v podjetju, ki je prejelo regionalno državno pomoč, obravnavati jih je treba kot sredstva, ki se amortizirajo. Kupljena morajo biti od tretje osebe po tržnih pogojih, vključena morajo biti v osnovna sredstva podjetja in morajo vsaj pet let ostati v velikem podjetju in tri leta v malem ali srednjem podjetju, ki je prejelo regionalno državno pomoč.

Regionalne državne pomoči za ustvarjanje novih delovnih mest se lahko dodelijo, če gre za delovna mesta, ki so povezana z izvedbo projekta začetne naložbe. To pomeni, da se nanašajo na dejavnost, za katero je bila izvedena naložba in so ustvarjena v treh letih po končani naložbi. Upoštevajo se tudi delovna mesta, ustvarjena v treh letih po končani naložbi, zaradi povečanja stopnje izkoriščenosti zmogljivosti s pomočjo nove naložbe. Povečanje števila delovnih mest se ugotavlja kot neto povečanje v primerjavi s povprečjem zadnjih dvanajstih mesecev. Če je regionalna državna pomoč za začetno naložbo povezana z odprtjem novih delovnih mest morajo biti ta zasedena v treh letih po končani naložbi. Nova delovna mesta, odprta na podlagi začetne naložbe, morajo ostati v regiji najmanj pet let, šteto od datuma, ko je bilo delovno mesto prvič zasedeno. Pri malih in srednjih podjetjih se lahko doba iz prejšnjega odstavka skrajša na tri leta, šteto od datuma, ko je bilo delovno mesto prvič zasedeno.

Regionalna državna pomoč za tekoče poslovanje podjetij se lahko dodeli po pravilu de minimis skladno z Uredbo 1998/2006/ES¹⁶ za kritje stroškov tekočega poslovanja podjetja. Tako državno pomoč se lahko dodeli podjetju, ki izpolnjuje pogoje iz prvega odstavka 30. člena¹⁷ Zakona o spodbujanju skladnega regionalnega razvoja (Uradni list RS, št. 20/11 in 57/12)¹⁸. Pri tem se za izjemno negativno delovanje trga šteje, če je prizadeto širše geografsko območje, kjer opravlja dejavnost prejemnik spodbude tako, da se na tem

¹⁵ Skladno s 3.2. točko Smernic o regionalnih državnih pomočeh (UL C št. 54 z dne 4. 3. 2006, str. 13) se kot regionalna karta, ki prikazuje upravičeno območje za dodeljevanje regionalnih državnih pomoči, določi celotno ozemlje Republike Slovenije. Regionalna karta velja do 30. junija 2014.

¹⁶ http://eur-lex.europa.eu/legal-content/SL/TXT/?uri=uriserv:OJ.L_.2006.379.01.0005.01.SLV

¹⁷ Občinam, podjetjem in posameznikom se lahko dodeli finančna spodbuda kot nujni ukrep regionalne politike v posebnih nepredvidljivih okoliščinah, do katerih pride zaradi:

- invalidnosti, daljše bolezni, ali smrti nosilca dejavnosti, če je prejemnik spodbude posameznik,
- socialne ogroženosti prejemnika spodbude in članov njegove družine, če je prejemnik spodbude posameznik,
- posledic naravnih in drugih nesreč ali izrednih dogodkov, ki jih ni bilo mogoče preprečiti in ki so nastale brez krivde prejemnika spodbude ter zaradi katerih je bila povzročena ali grozi hujša gospodarska škoda ali je začasno oteženo poslovanje ali pomembno zmanjšana vrednosti osnovnih sredstev, ali
- izjemno negativnega delovanja trga, ki je prizadel širše geografsko območje ali panogo, v kateri opravlja dejavnost prejemnik spodbude.

¹⁸ <http://www.pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=ZAKO5801>

območju zmanjša bruto domači proizvod dve četrletji zapored in se učinki tega kažejo v zmanjšanju proizvodnje, zaposlenosti, višine prihodkov in trgovske aktivnosti podjetja, ali pa je prizadeta panoga, v kateri opravlja dejavnost prejemnik spodbude in se učinki tega kažejo v zmanjšanju proizvodnje, zaposlenosti, višin prihodkov in trgovske aktivnosti podjetja.

Sklad spodbuja tudi velike naložbene projekte, to je nov projekt, pri katerem upravičeni stroški presega vrednost 50.000.000 evrov. Vrednost upravičenih stroškov mora biti izračunana na podlagi cen oziroma menjalnih tečajev na dan dodelitve regionalne državne pomoči ali pri velikih projektih, pri katerih je potrebna posamična priglasitev, na podlagi cen in menjalnih tečajev na dan priglasitve. Da se prepreči umetna razdelitev velikega naložbenega projekta v več manjših projektov zaradi izogibanja določbam te uredbe se za velik naložbeni projekt šteje tudi skupina posameznih projektov, ki posamezno ne dosegajo vrednosti 50.000.000 evrov, če podjetje ali podjetja v treh letih začno posamezne naložbe v osnovna sredstva, ki se lahko združena obravnavajo na ekonomsko nedeljiv način ali pomenijo ekonomsko celoto, v skupni vrednosti 50.000.000 evrov. Veliki naložbeni projekti niso upravičeni do dodatkov za mala in srednja podjetja.

Regionalna državna pomoč za novoustanovljena mala podjetja obsega poleg upravičenih stroškov naložb še sofinanciranje pravnih, svetovalnih in administrativnih stroškov, ki so neposredno povezani z ustanovitvijo novega podjetja, ter naslednji stroški, ki nastanejo v prvih petih letih od ustanovitve podjetja. To so obresti zunanjih finančnih virov in dividende na lastni kapital, uporabljen pri ustanovitvi novega podjetja, če te ne presegajo referenčne obrestne mere, povračilo stroškov najema proizvodnih prostorov, strojev in/ali opreme, povračilo stroškov porabljene energije, vode, ogrevanja, davkov in administrativnih taks, povračilo amortizacije in stroškov zakupa proizvodnih prostorov, strojev in opreme, in povračilo stroškov plač, vključno s povračilom obveznih socialnih prispevkov, če ti niso vključeni v drugih oblikah ali virih regionalne državne pomoči.

Regionalne državne pomoči za ustvarjanje novih delovnih mest se lahko dodelijo, če gre za delovna mesta, ki so povezana z izvedbo nove naložbe. To pomeni, da se nanašajo na dejavnost, za katero je bila izvedena naložba in so ustvarjena v treh letih po končani naložbi. Upoštevajo se tudi delovna mesta, ustvarjena v treh letih po končani naložbi zaradi povečanja stopnje izkoriščenosti zmogljivosti s pomočjo nove naložbe. Povečanje števila delovnih mest se ugotavlja kot neto povečanje v primerjavi s povprečjem zadnjih dvanajstih mesecev. Če je regionalna državna pomoč za začetne naložbe povezana z odprtjem novih delovnih mest, morajo biti ta zasedena v treh letih po končani naložbi. Nova delovna mesta, odprta na podlagi nove naložbe, morajo ostati v regiji najmanj pet let, šteto od datuma, ko je bilo delovno mesto prvič zasedeno. Pri malih in srednjih podjetjih se lahko doba iz prejšnjega odstavka skrajša na tri leta, šteto od datuma, ko je bilo delovno mesto prvič zasedeno.

Do pomoči de minimis so upravičena podjetja v vseh sektorjih, razen tista podjetja, ki poslujejo v sektorju ribištva in ribogojstva, primarne kmetijske pridelave, predelave in trženja kmetijskih proizvodov, v kolikor je znesek pomoči določen na podlagi cene ali količine zadevnih proizvodov, ki so kupljeni od primarnih proizvajalcev ali jih zadevna podjetja dajo na trg, ter če je pomoč pogojena s tem, da se delno ali v celoti prenese na proizvajalce, pomoči za z izvozom povezane dejavnosti v tretje države ali države članice, kot je pomoč, neposredno povezana z izvoženimi količinami, z ustanovitvijo in delovanjem distribucijske

mreže ali drugimi tekočimi izdatki, povezanimi z izvozno dejavnostjo, pomoči, pogojene s prednostjo rabe domačega blaga pred rabo uvoženega blaga, premogovništva. Do pomoči niso upravičena tudi podjetja v težavah.

Skupni znesek pomoči dodeljene kateremukoli podjetju ne sme presegati zneska, določenega za pomoč de minimis v obdobju treh proračunskih let od zadnjega prejema takšne pomoči in velja ne glede na obliko pomoči ali zasledovani cilj. Skupni znesek pomoči de minimis za gospodarstvo ne sme presegati 200.000 evrov oziroma v cestnoprometnem sektorju 100.000 evrov v kateremkoli obdobju treh proračunskih let. Pomoč v obliki posojila ali v obliki nepovratnih sredstev se lahko pokriva do 100 odstotkov upravičenih stroškov. Podjetje lahko za pomoč de minimis za gospodarstvo zaprosi za jamstvo v višini do 80 odstotkov vrednosti glavnice bančnega kredita za upravičene stroške, vendar ne sme presegati 1.500.000 evrov na podjetje, oziroma 750.000 evrov za podjetja, ki delujejo v cestnoprometnem sektorju.

Med upravičene stroške za pomoči de minimis za gospodarstvo se štejejo materialni stroški projektov, ki pomenijo stroške nakupa strojev in opreme, nakupa zemljišč, stroške komunalnega in infrastrukturnega opremljanja zemljišč, stroški gradnje in/ali nakupa objekta, nematerialni stroški projektov, ki pomenijo prenos tehnologije v obliki nakupa patentiranih pravic, licenc, znanja in nepatentiranega tehničnega znanja, stroški obratnih sredstev, stroški najema poslovnih prostorov in opreme, stroški promocijskih aktivnosti, stroški zagona podjetja, stroški priprave in izdelave razvojne in investicijske dokumentacije ter študije in projektne dokumentacije za pripravo projektov gospodarske, turistične in podjetniške infrastrukture ter idejnih ali izvedbenih delov projektov širšega pomena, plače novo zaposlenih v podjetju, stroški za realizacijo novega poslovnega programa, stroški pridobivanja intelektualnih pravic, drugi stroški odloga ali odpisa obveznosti. Med upravičene stroške ne spadajo stroški za nakup cestnih prevoznih sredstev.

Do pomoči de minimis za primarno kmetijsko proizvodnjo¹⁹, so upravičena podjetja, ki se ukvarjajo s primarno proizvodnjo kmetijskih proizvodov. Med pomoči de minimis za primarno kmetijsko proizvodnjo ne štejejo pomoči, katerih znesek se določi na podlagi cene ali količine proizvodov, danih na trg; pomoči za dejavnosti, povezane z izvozom, to so pomoči, ki so neposredno vezane na izvožene količine, na vzpostavitev in delovanje distribucijskega omrežja ali na druge tekoče izdatke, povezane z izvozno dejavnostjo; pomoči, ki se dodelijo pod pogojem, da se domačim proizvodom pri uporabi daje prednost pred uvoženimi; ter pomoči, dodeljene podjetjem v težavah. Skupni znesek pomoči de minimis za primarno kmetijsko proizvodnjo, odobrenih istemu podjetju, ne sme presegati 7.500 evrov v kateremkoli obdobju treh proračunskih let, ne glede na obliko pomoči ali zastavljeni cilj. Pomoč de minimis za primarno kmetijsko proizvodnjo se lahko odobri za pokritje do 100 odstotkov stroškov odloga ali odpisa obveznosti.

¹⁹ Skladno z Uredbo Komisije (ES) št. 1535/2007 z dne 20. decembra 2007 o uporabi členov 87 in 88 Pogodbe ES pri pomočeh de minimis v sektorju kmetijske proizvodnje (UL L. št. 337/2007 z dne 21. 12. 2007).
file:///C:/Users/Rado/Downloads/Uredba_1535-2007.pdf

Do pomoči de minimis za ribiški sektor²⁰, so upravičena podjetja, ki se ukvarjajo s proizvodnjo, predelavo in trženjem ribiških proizvodov²¹. Med pomoči de minimis za ribiški sektor ne štejejo pomoči, katerih znesek se določi na podlagi cene ali količine proizvodov, danih na trg; pomoči za dejavnosti, povezane z izvozom, to so pomoči, ki so neposredno vezane na izvožene količine, na vzpostavitev in delovanje distribucijskega omrežja ali na druge tekoče izdatke, povezane z izvozno dejavnostjo; pomoči, ki se dodelijo pod pogojem, da se domačim proizvodom pri uporabi daje prednost pred uvoženimi; pomoči za povečanje ribolovne zmogljivosti, izražene v tonaži ali moči, če ne zadeva pomoči za posodobitev glavnega krova; pomoči za nakup ali izdelavo ribiškega plovila; ter pomoči, dodeljene podjetjem v težavah. Skupni znesek pomoči de minimis za ribiški sektor, odobrenih istemu podjetju, ne sme presegati 30.000 evrov v kateremkoli obdobju treh proračunskih let. Ta zgornja meja se uporablja ne glede na obliko pomoči ali zastavljeni cilj. Pomoč de minimis za ribiški sektor se lahko odobri za pokritje do 100 odstotkov stroškov odloga ali odpisa obveznosti.

Za dodeljevanje državnih pomoči na področju primarne pridelave v kmetijstvu Sklad dodeljuje pomoč za projekte v kmetijska gospodarstva za primarno proizvodnjo. Najvišji znesek pomoči, določen na podlagi uredbe za skupinske izjeme²², se uporablja ne glede na to, ali se podpora za projekt ali dejavnost v celoti financira iz državnih sredstev ali pa se delno financira iz sredstev Skupnosti. Upravičenci do pomoči za projekte so kmetijska gospodarstva, ki se uvrščajo med majhna in srednje velika podjetja, in so vpisana v register kmetijskih gospodarstev ter imajo sedež v Republiki Sloveniji. S projektom je treba doseči enega ali več ciljev, kot so zmanjšanje proizvodnih stroškov, izboljšanje in preusmeritev proizvodnje, izboljšanje kakovosti, ohranjanje in izboljšanje naravnega okolja ali izboljšanje higienskih razmer ali standardov za dobro počutje živali, kar mora biti razvidno iz vloge na javni razpis. Najvišji znesek dodeljene pomoči posameznemu podjetju ne sme preseči 400.000 evrov v katerem koli obdobju treh proračunskih let oziroma 500.000 evrov na območjih z omejenimi dejavniki. Predmet podpore, splošni pogoji upravičenosti in upravičeni stroški so podrobneje opredeljeni v Splošnih pogojih poslovanja javnega sklada Republike Slovenije za regionalni razvoj in razvoj podeželja²³ ter jih ta določi z javnim razpisom. Spodbude se ne dodelijo za davke, razne takse in režijske stroške, stroške zavarovanja in za refinanciranje obresti, za že izvedena dela, razen za izdelavo projektne dokumentacije, preproste projekte za nadomestitev; za proizvodnjo proizvodov, ki posnemajo ali nadomeščajo mleko in mlečne proizvode; drenažna dela ali opremo za namakanje in namakalna dela, razen, če tak projekt vodi k zmanjšanju prejšnje uporabe vode za najmanj 25 odstotkov; nakup živali in samostojen nakup kmetijskih zemljišč, nakup in zasaditev enoletnih rastlin, projekt v naložbe trgovine, ter nakup proizvodnih pravic.

Sklad lahko odobri tudi spodbude v obliki posojil projektom na področju primarne pridelave v kmetijstvu, in sicer le za projekte kmetijskih gospodarstev, po posojilnih pogojih izven

²⁰ Skladno z Uredbo Komisije (ES) št. 875/2007 z dne 24. julija 2007 o uporabi členov 87 in 88 Pogodbe ES za pomoč de minimis v ribiškem sektorju in o spremembah Uredbe (ES) št. 1860/2004 (UL L. št. 193 z dne 25. 7. 2007).

<http://eur-lex.europa.eu/legal-content/SL/TXT/PDF/?uri=CELEX:32007R0875&from=SL>

²¹ <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/SL/TXT/PDF/?uri=CELEX:32000R0104&qid=1405074465400&from=SL>

²² <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/SL/TXT/PDF/?uri=CELEX:02006R1857->

[20131109&qid=1405075205982&from=SL](http://eur-lex.europa.eu/legal-content/SL/TXT/PDF/?uri=CELEX:02006R1857-20131109&qid=1405075205982&from=SL)

²³ 11, 12 in 13 odstavek 30. člena SPP.

pravil državnih pomoči. Spodbude se lahko dodelijo v višini 100 odstotkov upravičenih stroškov. Spodbude v obliki posojil se podeljujejo po obrestni meri, ki je enaka ali višja od veljavne referenčne obrestne mere in zato ne vsebuje elementov državnih pomoči. Upravičenci do pomoči v projekte so kmetijska gospodarstva, ki se uvrščajo med majhna in srednje velika podjetja, in so vpisana v register kmetijskih gospodarstev ter imajo sedež v Republiki Sloveniji. S projektom je treba doseči enega ali več ciljev, kot so zmanjšanje proizvodnih stroškov, izboljšanje in preusmeritev proizvodnje, izboljšanje kakovosti, ohranjanje in izboljšanje naravnega okolja ali izboljšanje higienskih razmer ali standardov za dobro počutje živali, kar mora biti razvidno iz vloge na javni razpis. Poleg upravičenih stroškov, kot so opredeljeni v 13. odstavku 30. člena splošnih pogojev poslovanja Sklada so upravičeni stroški tudi stroški samostojnega nakupa nepremičnin (kmetij in zemljišč), stroški nakupa živali ter enoletnih rastlin. Podpore se ne dodelijo za davke, razne takse in režijske stroške, stroške zavarovanja, stroške za refinanciranje obresti, preproste projekte za nadomestitev; proizvodnjo proizvodov, ki posnemajo ali nadomeščajo mleko in mlečne proizvode; drenažna dela ali opremo za namakanje in namakalna dela, razen, če tak projekt vodi k zmanjšanju prejšnje uporabe vode za najmanj 25 odstotkov; projekt v naložbe trgovine, ter nakup proizvodnih pravic.

Za projekte lokalne in regionalne javne infrastrukture se spodbude dodeljujejo lokalnim skupnostim. Upravičeni stroški so nakupi zemljišč, objektov in opreme, gradnje in rekonstrukcije, ter priprave investicijskih študij in projektov začetnih projektov. Neupravičeni stroški so refinanciranje oz. nadomeščanje starih posojilnih obveznosti in zakupa ter nakup objektov in opreme, ki so predmet zakupa. Spodbude lahko znašajo do 100 odstotkov upravičenih stroškov.

Pred-financiranim projektom, ki imajo odobrena evropska sredstva in podpisano pogodbo za njihov prejem, lahko Sklad dodeli posojila za realizacijo projektov upravičencev iz Republike Slovenije na ozemlju Republike Slovenije in slovenskih partnerjev v čezmejnih programih, ki so kandidirali na razpisih za pridobitev evropskih sredstev, prejeli pozitivno odločitev ter imajo podpisano pogodbo o sofinanciranju za njihov prejem. Upravičenci do evropskih sredstev z odobrenim posojilom premostijo časovno vrzel do izplačila evropskih sredstev za izpeljani projekt. Upravičenci do teh posojil so pravne osebe, katerih ustanovitelj ali soustanovitelj je država in/ali občina oz. občine, kot so: raziskovalne in razvojne ustanove, ustanove za izobraževanje in usposabljanje, ustanove zdravstvenega varstva, ustanove za varstvo naravne in kulturne dediščine, lokalne in regionalne razvojne agencije, lokalne akcijske skupine, itd, nevladne organizacije, kot so združenja, fundacije, gospodarske, kmetijske, obrtne in industrijske zbornice, grozdi, ki so registrirani kot neprofitne pravne osebe, pravne osebe zasebnega prava (družbe), ki izkazujejo neprofitni status in namen delovanja, kot so lokalne in regionalne razvojne agencije, registrirane kot podjetja, lokalne turistične organizacije, organizacije za usposabljanje, itd, javne ustanove za gospodarski razvoj, javna podjetja ter druge pravne osebe, kjer imata država ali občina delež v lastništvu vlagatelja; mikro, mala in srednje velika podjetja, registrirana po Zakonu o gospodarskih družbah, ter kmetijska gospodarstva, v skladu z Zakonom o kmetijstvu. Posojila se dodeljujejo največ v višini 80 odstotkov sredstev, za katera ima vlagatelj dokument za dodeljena nepovratna sredstva. Kot zadostno zavarovanje pri pred-financiranju projektov, ki imajo podpisano pogodbo o odobritvi evropskih sredstev, se upoštevajo menice.

Spodbude, ki jih dodeljuje sklad preko javnih razpisov, sklad objavi v Uradnem listu Republike Slovenije ter na spletni strani, lahko pa tudi v drugih medijih.

2.3 Javni sklad malega gospodarstva Goriške

Javni sklad malega gospodarstva Goriške je ustanovljen na podlagi Zakona o javnih skladih kot javni finančni sklad, z namenom spodbujanja razvoja malega gospodarstva preko finančnih instrumentov. Njegovo delovanje je naravnano regionalno, in sicer na območju šestih občin ustanoviteljic - Mestne občine Nova Gorica, Občine Brda, Občine Kanal, Občine Miren-Kostanjevica, Občine Renče-Vogrsko ali Občine Šempeter-Vrtojba. Namen dodeljevanja spodbud za mala podjetja in kmete je pospešitev nastajanja malih podjetij in zagotavljanje pogojev za hitrejšo rast in razvoj malih podjetij ter posodabljanje in razvoj kmetij (dejavnosti povezane s predelavo in trženjem kmetijskih proizvodov ter drugimi dopolnilnimi dejavnostmi na kmetiji, kot so turizem, obrt...) v skladu s strategijo razvoja občin.

Javni sklad dodeljuje spodbude²⁴ v obliki posojil, garancij oz. jamstev, subvencioniranja obrestne mere in drugih pogojev za vračanje posojil, ki jih odobravajo poslovne banke in druge finančne organizacije, vlaganj ali financiranja poslovne infrastrukture, ter subvencij. Spodbude javnega sklada se lahko dodeljujejo za upravičene stroške, kot so materialne investicije - nakup, gradnja ali adaptacija poslovnih prostorov; nakup, ureditev in opremljanje zemljišča za gradnjo poslovnih prostorov (sredstva niso namenjena za kmetijska zemljišča); nakup opreme, ter nematerialne investicije - nakup licenc, patentov, know-howa ali nepatentiranega tehničnega znanja. Skupna višina pomoči dodeljena posameznemu podjetju ali kmetu ne sme presegati 200.000 evrov v obdobju treh proračunskih let, ne glede na to iz katerih javnih virov (občina, država ali mednarodni viri) je dodeljena. V kolikor gre za podjetje, ki deluje v cestno prometnem sektorju, dodeljena pomoč v obdobju treh proračunskih let ne sme presegati 100.000 evrov. Skupaj s pomočjo de minimis²⁵ se v zvezi z istimi upravičenimi stroški ne sme dodeliti še druga državna pomoč. Prejemnik sredstev mora prispevati najmanj 25 odstotkov lastnih sredstev.

Upravičenci za sofinanciranje investicij so mala podjetja, ki imajo manj kot 50 zaposlenih in letni promet manjši od 7 mio evrov ali bilančno vsoto manjšo od 5 mio evrov, ter kmetje, s sedežem podjetja in investicijo na območju Mestne občine Nova Gorica, Občine Brda, Občine Kanal, Občine Miren-Kostanjevica, Občine Renče-Vogrsko ali Občine Šempeter-Vrtojba, samostojni podjetniki in kmetje morajo imeti tudi stalno bivališče na območju navedenih občin. Do spodbud niso upravičena podjetja, ki delujejo v sektorjih ribištvo in ribogojstvo, premogovništvo, jeklarstvo, sintetična vlakna, pridelava kmetijskih proizvodov, cestno prometni sektor- v kolikor gre za nabavo vozil ali delov vozil za cestni prevoz tovora; so v težavah; odvisna podjetja (odvisno podjetje je podjetje, ki je v več kot 25 odstotni javni lasti oz. v lasti drugega podjetja, ki ne ustreza pogojem za mala podjetja); imajo podeljeno koncesijo za opravljanje dejavnosti; podjetja, ki imajo sedež dejavnosti izven območja občin

²⁴ V skladu s Splošnimi pogoji poslovanja Javnega sklada malega gospodarstva Goriške v gospodarstvu, objavljenimi na spletni strani <http://www.uradni-list.si/1/objava.jsp?urlurid=20072398>.

²⁵ Skladno z Uredbo komisije(ES) št. 1998/2006 o uporabi členov 87 in 88 Pogodbe pri pomoči de minimis Uradni list EU, L 379/5 z dne 28.12.2006)

ustanoviteljic javnega sklada in ne bodo vlagala investicijskih sredstev na območje občin ustanoviteljic; samostojni podjetniki, zasebniki in kmetje, ki imajo stalno bivališče izven območja občin ustanoviteljic; so v preteklosti že dobila sredstva sklada in niso izpolnjevala finančnih obveznosti; ter če zapadle neplačane in nezapadle obveznosti upravičenca iz prejetih posojil oz. garancij presegajo 80 odstotkov zgornje meje vrednosti za posojila oz. garancije.

Sklad v skladu s sprejetim poslovnim načrtom objavlja javne razpise v sredstvih javnega obveščanja.

2.4 Slovenski okoljski javni sklad

Dejavnosti socialnega podjetništva se opravljajo tudi na področjih ohranjanja narave, varstva okolja in zaščite živali ter spodbujanje uporabe obnovljivih virov energije, zato so možne oblike financiranja socialnega podjetja tudi v spodbudah Eko sklada, Slovenskega okoljskega javnega sklada²⁶, ki je največja finančna ustanova, namenjena spodbujanju okoljskih naložb v Republiki Sloveniji.

Za dodeljevanje spodbud²⁷ v smislu izvajanja svojih dejavnosti uporablja instrumente, kot so posojila z ugodno obrestno mero, garancije ali druge oblike poroštev, kapitalske naložbe (statusno partnerstvo), nepovratna sredstva, vključno s subvencioniranjem obrestne mere oziroma stroškov, povezanih s posojili, finančni zakup, kot ga opredeljuje zakon, ki ureja bančništvo in druge finančne instrumente, kjer je možna sprememba oblike financiranja v lastniški delež v podjetju. Upravičene osebe do spodbud so Republika Slovenija in lokalne skupnosti, javna podjetja, javni zavodi in druge pravne osebe javnega prava, ustanovljene za opravljanje javnih služb, ter pravne osebe zasebnega prava, ki na podlagi koncesije izvajajo javne službe; gospodarske družbe in druge pravne osebe s sedežem v Republiki Sloveniji, razen njihovih podružnic v tujini, ki opravljajo pridobitno dejavnost; podružnice tujih gospodarskih družb, ki opravljajo pridobitno dejavnost in so vpisane v sodni register v Republiki Sloveniji; samostojni podjetniki posamezniki oziroma fizične osebe, ki samostojno opravljajo dejavnost kot poklic ali so registrirane za opravljanje dejavnosti skladno z določbami posebnega zakona, s sedežem oziroma stalnim prebivališčem v Republiki Sloveniji; fizične osebe s stalnim prebivališčem v Republiki Sloveniji. Eko sklad za vsak javni poziv, javni razpis ali drug postopek dodeljevanja spodbud posebej določi upravičene osebe. Za posamezen postopek dodeljevanja spodbud in ob upoštevanju namena in ciljev spodbud skladno z veljavnim poslovnim načrtom Eko sklada, se lahko določijo tudi druge vrste upravičenih oseb oziroma oseb, ki niso upravičene do teh spodbud.

Eko sklad lahko za naložbe dodeljuje posojila z ugodno obrestno mero (kredit). Višina kredita se določi na podlagi višine priznanih stroškov naložbe; najvišjega odstotka kreditiranja priznanih stroškov naložb, med katere sodi obravnavana naložba; vrednotenja vloge za pridobitev kredita po okoljskih in ekonomsko finančnih merilih iz javnega poziva ali javnega razpisa; ter višine sredstev za kreditiranje, določene z javnim pozivom ali javnim razpisom,

²⁶ <http://www.ekosklad.si/index.html>

²⁷ V skladu s Splošnimi pogoji poslovanja Slovenskega okoljskega sklada, objavljenimi na spletni strani <http://www.ekosklad.si/dokumenti/spp.pdf>

ob upoštevanju prednostnega vrstnega reda vlagateljev; morebitnih omejitev glede dovoljene državne pomoči glede na upravičene stroške naložbe, in, v primeru, da to zahtevajo veljavni predpisi, mnenja pristojnega organa o dovoljenosti pomoči vlagatelju po pravilu de minimis; in drugih omejitev, določenih v vsakokratnem javnem pozivu ali javnem razpisu.

Priznani stroški naložbe lahko obsegajo vse stroške v zvezi z izvedbo naložbe, med drugim stroške nakupa zemljišč, objektov in opreme, stroške gradnje objektov in namestitve opreme, stroške projektiranja, svetovanja, tehničnega nadzora, dovoljenj, taks in drugih dajatev ter vse druge stroške, ki so nedvoumno in v celoti ali v natančno določljivem deležu povezani z naložbo, ki je predmet dodelitve kredita, razen davka na dodano vrednost. Vračila dodeljenega kredita je treba ustrezno zavarovati z enim ali več instrumentov zavarovanja, kot so menice; zastava bančne vloge; zastava vrednostnih papirjev Republike Slovenije, Banke Slovenije, Evropske centralne banke ter vlad in centralnih bank držav cone A; nepreklicne, brezpogojne in na prvi poziv unovčljive bančne garancije; zastavo prvovrstnih dolžniških vrednostnih papirjev bank, s katerimi se trguje na finančnih trgih; poroštvo Republike Slovenije; poroštvo občine; zastava nepremičnin; zastava premičnin; zastavo drugih vrednostnih papirjev, ki kotirajo na borzi; zavarovanje pri zavarovalnici; ali po posebnem predhodnem dogovoru z Eko skladom z drugim ustreznim zavarovanjem.

Eko sklad lahko za naložbe dodeljuje garancije ali druge oblike poroštev. Poroštvo za financiranje naložbe lahko izda samo pod pogoji, da prejemnik poroštva ob izdaji poroštva izkazuje sposobnost izpolnjevanja obveznosti iz naslova financiranja naložbe do končne izpolnitve obveznosti, da pogoji financiranja naložbe ne odstopajo od povprečne ravni pogojev, ki v času dodeljevanja poroštva veljajo v Republiki Sloveniji za ustrezno kategorijo vlagatelja, in glede na namene, za katera so bila sredstva dana, da je poroštvo omejeno po času in pa višini, da se poroštvo dodeli v višini največ 80 odstotkov vrednosti glavnice bančnega posojila ali druge oblike financiranja priznanih stroškov naložbe, in da so upoštevane druge omejitve, določene v vsakokratnem javnem pozivu ali javnem razpisu. Vlagatelj vloge za pridobitev poroštva mora pred izdajo poroštva z Eko skladom skleniti poroštveno pogodbo.

Dodeljene spodbude morajo biti porabljene skladno z namenom njihove dodelitve.

2.5 Javni sklad Republike Slovenije za razvoj kadrov in štipendije

Kadar se dejavnosti socialnega podjetništva opravljajo na področjih znanosti izobraževanja in vzgoje, bo socialno podjetje ob izpolnjenih pogojih lahko pridobilo možnost financiranja poslovanja v spodbudah Javnega sklada Republike Slovenije za razvoj kadrov in štipendije²⁸.

Sklad svoj namen uresničuje z izvajanjem štipendijske politike in dodeljevanjem sredstev za vlaganja v človeške vire za večjo zaposljivost, konkurenčnost, prenos znanja in povezovanje izobraževalnega sistema s potrebami trga dela²⁹. V osnovi se vsebinsko delo sklada ločuje na

²⁸ <http://www.sklad-kadri.si/>

²⁹ V skladu s Splošnimi pogoji poslovanja Javnega sklada Republike Slovenije za razvoj kadrov in štipendiranje, objavljenimi na spletni strani http://pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=AKT_590

instrumente za razvoj kadrov in štipendije. Prav tako pa lahko sklad izvaja tudi večletne instrumente, sofinancirane iz sredstev Evropskega socialnega sklada. Instrumenti sklada so razvojniki za gospodarstvo, spodbujanje prehoda raziskovalcev iz institucij znanja v gospodarstvo, oblikovanje interdisciplinarnih skupin za delo na projektih v gospodarstvu, krepitev podiplomskega znanja kadrov v gospodarstvu, izobraževanje in usposabljanje zaposlenih za večjo konkurenčnost podjetij, izobraževanje in usposabljanje odraslih, izmenjavanje zaposlenih na podobnih delih, shema prenosa znanja (»mentorske sheme«), dejavnosti poklicnega in strokovnega izobraževanja, dejavnosti praktičnega usposabljanja, sofinanciranje štipendij in štipendijskih shem, posojila za izobraževanje, spodbude za pripravo diplomskih, magistrskih in doktorskih nalog v povezavi z gospodarstvom, spodbujanje mednarodne mobilnosti študentov in raziskovalcev, pretok znanja in popularizacija znanja, ter podpora odličnosti.

Sredstva sklada so namenjena za štipendiranje in sofinanciranje programov Ad futura za mednarodno mobilnost; Zoisove štipendije; štipendije za Slovence v zamejstvu in Slovence po svetu; sofinanciranje kadrovskih štipendij; nagrade za prispevek k trajnostnemu razvoju družbe; izvajanje programov, ki se sofinancirajo iz sredstev Evropskega socialnega sklada. Sredstva se zagotavljajo kot programska sredstva iz državnega proračuna pristojnih ministrstev, iz namenskih sredstev sklada, iz sredstev Evropskega socialnega sklada in iz drugih sredstev, ki jih sklad pridobi za ta namen. Sredstva se dodeljujejo na podlagi javnega razpisa oziroma javnega poziva, ki se objavi v Uradnem listu Republike Slovenije in na spletnih straneh sklada.

2.6 Javni sklad Republike Slovenije za kulturne dejavnosti

Dejavnost socialnega podjetništva na področjih kulture in ohranjanja kulturne dediščine je možno financirati iz spodbud Javnega sklada Republike Slovenije za kulturne dejavnosti³⁰. Sklad izvaja javne razpise in pozive za sofinanciranje kulturnih projektov in programov za kulturna društva in zveze kulturnih društev³¹. Sredstva so namenjena sofinanciranju projektov, ki so izvedeni kot prireditve (koncerti, predstave, razstave, projekcije in druge javno dostopne kulturne aktivnosti), izobraževanja in strokovna usposabljanja ali založniški, filmski in video projekti ter manjše investicije v infrastrukturo, namenjeno kulturi (oprema in investicijsko vzdrževanje). Po pogodbi s pristojnim ministrstvom izvaja tudi javne razpise za posamezna področja dejavnosti (mreža multimedijskih centrov, skupnostne umetnosti) ali za specifične skupine uporabnikov (etnične manjšine). V sodelovanju z občinami Sklad razpisuje tudi sredstva za redno delovanje kulturnih društev na lokalni ravni.

Sredstva sklada za sofinanciranje kulturnih projektov lahko pridobijo pravne osebe, ki so v Republiki Sloveniji registrirane kot kulturno društvo, in krovne organizacije Slovencev v zamejstvu; zanje se kot potrdilo o registraciji šteje ustrezno potrdilo države, v kateri delujejo. Sredstva sklada za sofinanciranje investicij lahko pridobijo tudi pravne osebe, ki so v Republiki Sloveniji registrirane kot javni zavod, ki opravlja kulturno dejavnost, lokalne skupnosti, ki posedujejo prostore za izvajanje kulturnih dejavnosti ter kulturna društva

³⁰ <http://www.jskd.si/>

³¹ V skladu s Splošnimi pogoji poslovanja Javnega sklada Republike Slovenije za kulturne dejavnosti, objavljenimi na spletni strani sklada.

Slovencev v zamejstvu; zanje se kot potrdilo o registraciji šteje ustrezno potrdilo države v kateri delujejo. Sredstva sklada preko specializiranih pozivov ali razpisov lahko pridobijo tudi zasebni zavodi in druge nevladne organizacije s statusom pravne osebe zasebnega prava ter ustvarjalci z veljavnim statusom samozaposlenih v kulturi, ki delujejo na področju razpisa ali poziva. Sredstev sklada ne morejo pridobiti pridobitne pravne osebe ter programi in projekti, ki imajo komercialni značaj.

Namen sofinanciranja projektov društev je spodbujanje ljubiteljskih kulturnih dejavnosti, podpiranje kakovostnih programov, ki so pomembni za splošni kulturni razvoj in promocijo v tujini, povečanje raznolikosti kulturnih dogodkov in dostopnosti kulturnih vsebin ter podpiranje kakovostnih programov kulturne vzgoje. Namen sofinanciranja obnove prostorov in nakupa opreme je vzpostavljanje in/ali izboljševanje pogojev za ljubiteljsko kulturno udejstvovanje. Sklad sofinancira izbrane projekte ali programe na podlagi presoje gradiva, iz katerega je razvidna kakovost zasnove in izvedbe predlaganega projekta, referenc izvajalca oz. izvajalcev projekta ter predvidenih učinkov izvedbe predlaganega projekta v smislu spodbujanja kulturnega razvoja. Sredstva se dodeljujejo na podlagi javnega razpisa oziroma javnega poziva, ki se objavi v Uradnem listu Republike Slovenije in na spletnih straneh sklada.

2.7 Javni jamstveni, preživninski in invalidski sklad Republike Slovenije

Pod določenimi pogoji se dejavnost socialnega podjetništva na področju socialnega varstva in varstva invalidov lahko posredno financira tudi iz programa spodbud Javnega jamstvenega, preživninskega in invalidskega sklada Republike Slovenije³².

V skladu z Zakonom o zaposlitveni rehabilitaciji in zaposlovanju invalidov (ZZRZI, Uradni list RS, št. 16/07 - uradno prečiščeno besedilo, 87/11 in 96/12 - ZPIZ-2), z namenom ohranjanja delovnih mest in ustvarjanja novih delovnih mest za invalide Republika Slovenija zagotavlja delodajalcem, ki zaposlujejo invalide nad kvoto, predpisano z uredbo, ki določa kvoto za invalide, invalidskim podjetjem in zaposlitvenim centrom pomoč v obliki materialnih spodbud, katerih višina je odvisna od stopnje invalidnosti zaposlenih invalidov in njihovega deleža v skupnem številu vseh zaposlenih delavcev. Delodajalec, ki ni zavezanec za kvoto, ker ima manj kot 20 zaposlenih, pa ima kljub temu zaposlene invalide, lahko prav tako uveljavlja spodbude za preseganje kvote po ZZRZI kot so: oprostitev plačila prispevkov za pokojninsko in invalidsko zavarovanje, nagrado za preseganje kvote, in če zaposluje invalida v podporni zaposlitvi, še plačilo stroškov storitev v podpornem zaposlovanju, subvencijo plače invalida, zaposlenega v podporni zaposlitvi, če invalid kljub podpori ne dosega pričakovanih delovnih rezultatov in plačilo stroškov prilagoditve delovnega mesta.

3. ZASEBNI SKLADI

3.1 Sklad 05

Kot instrument družbeno finančnega trga namenjen financiranju socialnega podjetništva, dosegljiv v Republiki Sloveniji, je zasebni sklad Sklad 05 – ustanova za družbene naložbe³³.

³² <http://www.jpi-sklad.si/>

Sklad 05 – ustanova za družbene naložbe je zasebni finančni sklad namenjen financiranju in razvoju družbenega podjetništva ter družbenih inovacij. Svoje namene dosega z delovanjem namenskih finančnih skladov (SIF05, sklad za namenitve 0,5% itd.), organiziranjem družbeno finančnega trga (Klub družbenih vlagateljev, spletni portal www.dobraborza.si) ter razvojem družbenih inovacij (Natečaj družbena inovacija, HUB Ljubljana Candidate). Sklad 05 financira, razvija in podpira socialno podjetniške ter družbeno učinkovite programe, projekte in dejavnosti organizacij civilne družbe, nevladnih organizacij, organizacij socialne ekonomije, socialnih podjetij ter dejavnosti drugih subjektov in posameznikov na področjih socialne ekonomije, socialnega podjetništva ter družbenih inovacij; socialnega varstva; varstva človekovih pravic; varstva invalidov, žensk, starejših, otrok, brezposelnih in drugih ranljivih družbenih skupin; zaposlovanja ter zagotavljanja delovnih mest za mlade in ranljive skupine; družinskega varstva; zagotavljanja enakih možnosti in socialne vključenosti ter preprečevanja diskriminacije; ter varstva in promocije zdravja.

3.2 Skladi tveganega kapitala

Tvegani kapital je posebna oblika lastniškega kapitala zasebnikov ali investicijskih podjetij, vložen v mlada podjetja ali v posameznike, ki imajo izvirno idejo. Za mala in srednje velika podjetja je pomemben vir finančnih sredstev in je bistven pri zagonu in razvoju podjetja. Tvegani kapital so lastniške naložbe v gospodarske družbe, s katerih vrednostnimi papirji se ne trguje in se ni trgovalo na organiziranem trgu ter katerih vrednostni papirji se vlagajo po načelu aktivnega upravljanja v obliki povečanja osnovnega kapitala z vložki ali ustanovitve gospodarske družbe. Tvegani kapital se v skladu z veljavno zakonodajo³⁴ vlaga z namenom financiranja razvoja začetnega koncepta poslovnega modela podjetja (semenski kapital), financiranja razvoja izdelkov ali storitev in začetnega trženja (zagonski kapital), financiranja nadaljnega razvoja podjetja za povečanje proizvodnih zmogljivosti, razvoj trga, izdelkov ali storitev in zagotavljanje dodatnega obratnega kapitala (razširitveni kapital).

Na podlagi 46. člena Zakona o družbah tveganega kapitala vodi Ministrstvo za gospodarski razvoj in tehnologijo register družb tveganega kapitala (DTK):

- *Prvi sklad, družba tveganega kapitala, d.o.o.*³⁵
RSG Kapital, upravljanje tveganega kapitala, d.o.o. zapolnjuje kapitalsko vrzel, s katero se soočajo podjetja, ko presežejo zmoglosti lastnega financiranja razvoja svojih podjetij in preden dosežejo fazo, ko postanejo kompetenten sogovornik pri tradicionalnih ponudnikih dolžniškega kapitala. Podjetje nudi storitve na področju tveganega kapitala za podjetja v zgodnjih fazah razvoja.
- *Sklad tveganega kapitala Taxgroup, družba tveganega kapitala, d.o.o.*³⁶
Sklad tveganega kapitala sodeluje z združenji in organizacijami, ki spodbujajo podjetništvo ter se aktivno udeležuje dogodkov, kjer so predstavljene najprodornejše

³³ <http://www.sklad05.si/>

³⁴ Zakon o družbah tveganega kapitala (Uradni list RS, št. 92/07 in 57/09)

³⁵ <http://www.rsg-capital.si/si>

³⁶ <http://dtk.taxgroup.si/si/o-skladu-tg-dtk/>

podjetniške ideje. Med sedanjimi in bodočimi podjetniki si mora sklad ustvariti ugled partnerja, ki lahko dobrim podjetniškim idejam zagotovi tako kapital kot tudi podporo pri organiziranju poslovnih funkcij in prodoru na trg.

- *DTK Murka, družba tveganega kapitala, d.o.o.*³⁷

DTK Murka, družba tveganega kapitala, d.o.o je bila ustanovljena v letu 2010 z namenom vlaganja tveganega kapitala in navideznega lastniškega kapitala (mezzanin) v ciljna mikro, mala in srednja velika podjetja (MSP). Cilj ustanoviteljev družbe je izvajanje naložb tveganega kapitala v ciljna MSP, ter ustvariti čim višji donos ob sprejemljivem tveganju tako na nivoju posamezne naložbe kot tudi na nivoju investitorjev v družbo tveganega kapitala.

- *META Ingenium, družba tveganega kapitala, d.o.o.*³⁸

META Ingenium d.o.o. je novoustanovljen sklad tveganega kapitala, ki išče inovativna podjetja z visokim potencialom rasti. Sklad investira v podjetja v zgodnjih stopnjah razvoja, v faze rasti in širitve: cilja na podjetja, ki izkazujejo predan ter uravnotežen podjetniški tim ter vodilni položaj na trgu. META Ingenium zagotavlja lastniško financiranje v podjetja ter hkrati spodbuja njihovo rast in internacionalizacijo preko nadaljnjih krogov financiranja. Sklad, ki razpolaga z 10 milijoni evrov išče naložbene priložnosti v Sloveniji kot tudi v tujini: do 30 % sredstev sklada se lahko investira v podjetja izven Slovenije.

- *STH Ventures, družba tveganega kapitala, d.o.o.*³⁹

S.T. Hammer je investicijska družba, ki varno, odgovorno in donosno upravlja z dolgoročnimi naložbami v podjetja s področja kovinske industrije, kmetijstva, živilsko predelovalne industrije in energetike ter z naložbami v nepremičnine. Naše osnovno poslanstvo je povečevanje vrednosti naložb in oplemenitenje premoženja, kar dosegamo z načelom tesnega sodelovanja pri upravljanju naših naložb. Investicijska družba S.T. Hammer, s kapitalskimi povezavami in ustvarjanjem sinergij med svojimi podjetji ter z izločanjem poslovno nepotrebne premoženja, omogoča podjetjem sproščanje potencialov in stabilno rast.

4. EVROPSKI SKLADI

4.1 Evropski sklad za regionalni razvoj⁴⁰ in Evropski socialni sklad⁴¹

Slovenija bo na podlagi EU metodologije v prihodnje razdeljena na Vzhodno in Zahodno kohezijsko regijo. Zahodna kohezijska regija bo upravičena do 855 milijonov evrov, Vzhodna pa do 1,27 milijarde evrov sredstev Evropskega sklada za regionalni razvoj (ESRR) in Evropskega socialnega sklada (ESS). Sredstva Kohezijskega sklada (KS) se ne bodo delila med regijama, celotni Sloveniji bo za področje izgradnje okoljske in prometne infrastrukture ter

³⁷ <http://www.dtkmurka.si/>

³⁸ <http://www.zernikemetaventures.com/funds/IngeniumSlovenia/Slovenian-version/Pagine/default.aspx>

³⁹ <http://www.sth.si/>

⁴⁰ http://ec.europa.eu/regional_policy/thefunds/regional/index_sl.cfm

⁴¹ http://ec.europa.eu/regional_policy/thefunds/social/index_sl.cfm

področje trajnostne rabe energije na voljo 1,055 milijarde evrov.

Sredstva Evropskega sklada za regionalni razvoj in Evropskega socialnega sklada bodo namenjena predvsem vlaganjem v raziskave in razvoj, krepitvi in razvoju človeških virov, vlaganjem v izobraževalni sistem in sistem usposabljanja za hitrejši prehod na trg dela, spodbujanju podjetništva, zagonu novih podjetij, internacionalizaciji, razvoju novih poslovnih modelov za mala in srednja podjetja ter posledično ustvarjanju novih delovnih mest. Vlaganja bodo usmerjena v področja, ki imajo jasen tržni potencial, povečujejo dodano vrednost in bodo prispevala k večji dostopnosti do finančnih virov. S spodbudami bo Slovenija ustvarila pogoje za dolgoročno stabilno okolje, kar bo, upoštevajoč družbene izzive (demografska gibanja, pritiski na okolje, dostop do hrane, itd.), spodbudilo razvoj novih, kakovostnih delovnih mest in ohranjanje obstoječih s spremenjeno strukturo gospodarstva.

4.2 Kohezijski sklad⁴²

Kohezijski sklad je strukturni instrument, ki od leta 1994 državam članicam pomaga zmanjševati ekonomska in socialna neskladja in stabilizirati gospodarstvo. Kohezijski sklad financira do 85 odstotkov upravičenih izdatkov večjih projektov s področja okoljske in prometne infrastrukture. Do sredstev Kohezijskega sklada so upravičene najmanj razvite države članice EU, katerih bruto domači proizvod (BDP) na prebivalca znaša manj kot 90 odstotkov povprečja EU. V obdobju 2014–2020 so to: Bolgarija, Ciper, Češka, Estonija, Grčija, Hrvaška, Latvija, Litva, Madžarska, Malta, Poljska, Portugalska, Romunija, Slovaška in Slovenija.

Do sredstev iz Kohezijskega sklada so upravičeni okoljski projekti, ki pomagajo dosežati cilje iz Pogodbe ES, v sklopu prednostnih nalog okoljevarstvene politike Skupnosti na podlagi okoljske politike in okoljskega akcijskega programa. V okviru sklada se lahko financirajo projekti s področja ravnanja s komunalnimi odpadki, odvajanja in čiščenja odpadnih voda, oskrbe s pitno vodo, zagotavljanju poplavne varnosti ter na področju učinkovite rabe energije in obnovljive energije. Prav tako so upravičeni projekti prometne infrastrukture za gradnjo ali razvoj prometne infrastrukture, kot jo opredeljujejo smernice za razvoj vseevropskega prometnega omrežja.

4.3 Evropski sklad za socialno podjetništvo

Z Uredbo (EU) št. 346/2013 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 17. aprila 2013 o evropskih skladih za socialno podjetništvo⁴³, se vzpostavlja pravni okvir evropskih skladov za podjetništvo, kot finančnih mehanizmov, prilagojenih potrebam socialnih podjetij, vlagateljem, ki želijo financirati podjetja z družbenim učinkom ter specializiranim investicijskim skladom, ki si prizadevajo posredovati med obema.

V skladu s ciljem natančne opredelitve kolektivnih naložbenih podjetij, ki bodo zajeti s to uredbo, ter da se zagotovi osredotočenje na zagotavljanje kapitala socialnim podjetjem, bi

⁴² http://ec.europa.eu/regional_policy/thefunds/cohesion/index_sl.cfm

⁴³ <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/SL/TXT/PDF/?uri=CELEX:32013R0346&from=EN>

morali kot kvalificirani skladi morali za socialno podjetništvo veljati skladi, ki nameravajo vsaj 70 odstotkov svojih združenih kapitalskih vložkov in neporabljenega kapitala na vpoklic vložiti v taka podjetja. Kvalificiranemu skladu za socialno podjetništvo ne bi smelo biti dovoljeno, da več kot 30 odstotkov svojih združenih kapitalskih vložkov in neporabljenega kapitala na vpoklic vložijo v sredstva, ki niso kvalificirane naložbe. To pomeni, da bi bilo treba v življenjski dobi kvalificiranega sklada za socialno podjetništvo 70 odstotni prag rezervirati za kvalificirane naložbe, 30 odstotni prag pa bi morala biti zgornja meja za nekvalificirane naložbe.

Namen Uredbe je omogočiti, da lahko alternativni investicijski sklad, ki vlaga v družbeno koristne projekte in v katerega je vložena manj kot 500 milijonov evrov, pridobiva oziroma nalaga sredstva po vsej Evropski uniji, ne da bi bil podvržen dodatnim administrativnim zahtevam.

Namen te uredbe je spodbuditi rast socialnih podjetij v Uniji. Ker je glavni cilj socialnih podjetij doseganje pozitivnega socialnega učinka in ne povečevanje dobička, bi morala ta uredba spodbujati samo kvalificirana portfeljska podjetja, ki se osredotočajo na doseganje pozitivnega socialnega učinka, ki ga je mogoče izmeriti. Izmerljiv in pozitiven socialni učinek bi lahko vključeval zagotavljanje storitev za priseljence, ki bi bili sicer izključeni, ali ponovno vključevanje marginaliziranih skupin na trg dela z zagotavljanjem zaposlitve, usposabljanja ali druge pomoči. Socialna podjetja uporabljajo svoj dobiček za doseganje svojega glavnega socialnega cilja ter se upravljajo odgovorno in pregledno.

Kvalificirano portfeljsko podjetje pomeni podjetje, ki si prizadeva za doseganje svojega glavnega cilja izmerljivih pozitivnih socialnih učinkov v skladu s svojimi statuti ali katerimi koli drugimi pravili ali ustanovnimi akti, s katerimi se vzpostavi poslovanje, pri čemer podjetje zagotavlja storitve ali izdelke občutljivim, marginaliziranim, prikrajšanim ali izključenim osebam; pri proizvodnji izdelkov ali zagotavljanju storitev izpolnjuje svoj socialni cilj; ali pa zagotavlja finančno pomoč tem socialnim podjetjem.

5. ZAKLJUČEK

Analiza finančnega trga z vidika skladov, kot finančnih instrumentov iz katerih se lahko financira socialno podjetništvo, je pokazala, da trg premore kar nekaj takih oblik finančne podpore za socialna podjetja, predvsem na državni ravni. Vendar se socialna podjetja, katerih narava in namen poslovanja se razlikujeta od »klasičnih« malih in srednjih podjetij, pri pridobivanju sredstev za financiranje svojega delovanja zaradi vsebine javnih razpisov, kot jih razpisujejo strukturni skladi, pogosto srečujejo s pogoji, ki jih ne morejo izpolniti in ostanejo brez sredstev. Prav tako je prisotna slaba informiranost ali pa tudi nepoznavanje finančnega trga oziroma organiziranosti zagotavljanja finančnih sredstev za socialna podjetja.

Strukturni skladi temeljijo na sredstvih državnega proračuna, v večini pa na sredstvih Evropske unije in so povezani z različnimi razvojnimi programi. Podpora malim in srednje velikim podjetjem je temeljni cilj Evropske skupnosti na gospodarskem področju. Tudi Ministrstvo za gospodarski razvoj in tehnologijo⁴⁴ je v okviru opredeljenih prioritet

⁴⁴ http://www.mgrt.gov.si/fileadmin/mgrt.gov.si/pageuploads/EKP/Drugi_dokumenti/SRS_09_08_2013.pdf

identificiralo naslednje tri horizontalne razvojne vsebine za katere bodo namenil 50 % razvojnih sredstev, ki bodo razpoložljiva do leta 2020:

- raziskave in razvoj ter inovacije,
- zagon rast in razvoj malih in srednjih podjetij,
- zaposlovanje, izobraževanje, usposabljanje, znanje in kompetence (mladi in starejši).

Zaradi specifičnosti socialnih podjetij in njihovih specifičnih potreb, bi moral biti na trgu prisoten ustrezno oblikovan fleksibilen instrument, ki bi omogočil premagovanje omejitev, s katerimi se socialna podjetja srečujejo pri pridobivanju sredstev iz javnih razpisov. Kot je opisano zgoraj, je ena možnost oblikovanja posebnega produkta v okviru Javnega sklada Republike Slovenije za podjetništvo, da v skladu s svojimi splošnimi pogoji poslovanja v svoji poslovni politiki za določeno leto oziroma obdobje določi druge vrste upravičencev, glede na namen in cilje produkta. Del financ se lahko nameni izključno za ciljno skupino socialnih podjetij in pripravi javni razpis, na katerega bodo lahko kandidirala samo socialna podjetja, ki so pri ostalih razpisih Sklada v izredno podrejenem položaju nasproti ostalim podjetjem.

Najpomembnejša ureditev financiranja socialnega podjetništva pa je vsekakor z Uredbo o evropskih skladih socialnega podjetništva (EuSEF – slovensko ESSP). Opredeljena je struktura naložb v ESSP, kjer se vsaj 70 % svojih združenih kapitalskih vložkov in neporabljenega kapitala na vpoklic vložijo v podjetja, ki po statutu izvajajo dejavnost s pozitivnim in merljivim socialnim učinkom in vrsta vlagateljev, ki lahko vlagajo v tak sklad. Opredeljeni pa so tudi upravičenci do sredstev oziroma podjetij, ki lahko koristijo sredstva tega sklada. Osnovna dejavnost podjetij, ki lahko koristijo sredstva sklada ESSP, mora biti proizvodnja dobrin in storitev, ki so namenjena ranljivim oziroma »marginaliziranim« skupinam. Način proizvodnje takih dobrin in storitev mora slediti socialnim ciljem. Nujen pogoj je tudi, da ta podjetja svoj dobiček uporabijo za socialne cilje podjetja, ob tem pa morajo dokazovati merljivost socialnega učinka.